

5 VANSKELIGE VALG

På fem sentrale områder avvek regjeringen fra Forsvarssjefens anbefalinger. Stortinget står foran en rekke vanskelige avveininger.

1 Må investere i tre luftkontrollenheter

Regjeringen fulgte ikke forslaget fra Forsvarssjefen om å samle radarkontrollenhetene (CRC -Controll and Reporting Centre) på Sørreisa i Troms og Mågerøy ved Tønsberg til ett nytt hovedkvarter på Reitan ved Bodø. Dermed vil man få tre og ikke et luftkontrollsenter i fremtiden. Dette vil føre til økte driftsutgifter og mindre, mer personellmessige sårbare miljøer.

Man står også foran en modernisering og oppgradering i nær framtid av disse anleggene. Nato vil imidlertid bare bidra til å finansiere en enhet, ikke tre. Politikerne skyver dette foran seg og sier man ønsker å komme tilbake til dette senere. Spørsmålet blir: Skal man investere - kanskje 500 millioner kroner - på flere steder eller skal man samle alle eggene i en kurv og la NATO betale?

2 To flystasjoner gir økte driftsutgifter

Man ønsker ikke å samle alle kampflyene i Bodø slik forsvarssjefen foreslo. Årsaken var de nye støymålingene som viste at det kunne bli vanskelig å flytte alle jagerflyene nordover, spesielt hvis valget faller på JSF, som trolig støyer betydelig mer.

Resultatet kan bli at Forsvaret blir pålagt å støyisolere hele Bodø. Forsvarssjefen hadde derfor stor forståelse for at man utsatte denne avgjørelsen. Valget står imidlertid ikke mellom Bodø og Ørland, i fremtiden. Årsaken er at Ørland ligger feil sted. Det man eventuelt burde vurdere er å samle alt på Evenes, understreket Sverre Diesen. Men dette er heller ikke

billig. Noen har antydnet investeringer på to-tre milliarder kroner.

3 Lengre tjeneste for vernepliktige

Balansen mellom HV og andre forsvarsgrener er ikke optimal, mener Forsvarssjefen som på en diplomatisk måte sier at HV er blitt for stor. Forsvarssjefen ønsket å trappe ned fra 50 til 30 000 HV-soldater. Forsvarspolitisk utvalg sa 40 000. Regjeringen landet på 45 000.

Det viktigste er imidlertid at Regjeringen vil legge ned HV-utdanningen på Værnes. Her gjennomfører ungdommen en seks måneders utdannelse med etterfølgende seks måneders tjeneste fordelt over flere år. Modellen seks pluss seks vil nå falle bort. HV skal i fremtiden rekruttere ungdom som har gjennomført førstegangstjenesten på 12 måneder dvs om lag 30 prosent av det mannelige årskullet. Denne lille gruppen vil altså få en dobbel belastning og svært lang tjeneste.

4 Generalinspektørene flyttes - gir svekket kontroll

Budsjett- og personellstaben, ledet av generalmajor Espen Amundsen, vil bli i Oslo, mens generalinspektørene med staber på ca. 20 personer skal flyttes til Bergen (sjø) og Bardufoss (Hær). Plassering av luft er ikke avgjort. Generalinspektørene er såkalte "kapitelleiere", det vil si ansvarlig for deler av forsvarsbudsjettet. De mister nå dag-til-dag kontakten med budsjettavdelingen, noe som er uheldig av hensyn til den løpende budsjettkontrollen, mener Diesen.

På dette punktet har Forsvarssjefen blitt overkjørt av politikerne. Argumentet har vært at generalinspektørene må nærmere dem man styrer, og dessuten vil man på den måten redusere det militære hierarki. Men det viktigste argumentet har nok vært Soria Moria-erklæringen hvor det er nedfelt et ønske om å flytte statsinstitusjoner ut fra Oslo.

5 Vernepliktige kan ikke raskt settes inn i kamp

Regjeringen satser på to utdanningsbataljoner til fordel for en vervet manøverbataljon. Men to manøverbataljoner vil bli dyrere, i første rekke pga økt behov for materiell og befall.

I Soria Moria er verneplikten slått fast som et fundament. En ny vervet bataljon i Troms (i tillegg til Telemark bataljon på Rena) ville redusert behov for vernepliktige, i praksis vil det bli en type utsiling av dem som skulle verves. Men kanskje det viktigst motargumentet kom fra Hæren selv: Mange mente det i fremtidens arbeidsmarked ville være vanskelig å rekruttere nok grenaderer med base på Setermoen.

Forsvarssjefens argument var følgende: Først etter seks måneder vil man få noe nytte av soldatene. Dessuten er det en innebygget inkonsistens i dette. De to utdanningsbataljonene som man skal beholde i Norge skal potensielt kunne settes inn i høyintensiv strid på kort varsel. Utdanningsbataljonene vil være dårlig trent for et slikt oppdrag. Derimot vil man sende vervede med lengre utdanning til mindre farlige oppdrag ute, for eksempel i Afghanistan.

DTO